

ACADEMIE SERBE DES SCIENCES ET DES ARTS

COMITE INTERACADEMIQUE DE BALKANOLOGIE
DU CONSEIL DES ACADEMIES DES SCIENCES ET DES ARTS
DE LA R.S.F.Y.

INSTITUT DES ETUDES BALKANIQUES

BALCANICA

ANNUAIRE DE L'INSTITUT DES ETUDES BALKANIQUES

XI

BELGRADE 1980.

Жарко Шћепановић, СРЕДЊЕ ПОЛИМЉЕ И ПОТАРЈЕ (историјско-етнолошка расправа), Посебна издања Етнографског института САНУ, књ. 20, Београд 1979, 274 стр.

Жарко Шћепановић је као вредан истраживач успео да савлада знатне тешкоће и напише документовану књигу. Она се, и поред мноштва података, лако чита.

Предмет књиге је живот људских заједница на подручју средњег Полимља и Потарја од најсавстаријих времена до краја турске владавине, односно до 1912. мада је део Потарја ослобођен раније. Под појмом средње Полимље подразумева се подручје с обе стране реке Лима између Иванграда и Пријепоља, а назив Потарје означава шире подручје тока Таре. Овде припада и део међуречја Таре и Лима — предео Затарје.

После краћег приказа географских одлика, следи главни део књиге: историјска и етнолошка прошлост области. Тај део најпре садржи излагање о предсловенској епохи. Затим је реч о периоду од досељавања Словена до краја XII века, од краја XII до друге половине XIV века и од друге половине XIV до краја XV века.

Наредне стране књиге садрже излагања о друштвено-политичким приликама у XVI и у XVII веку;

стање Полимља и Потарја у XVIII века; период првог српског до банско-херцеговачког устанка; средње Полимље и Потарје у догађајима од 1875 — 1878. године. Иза тога излаже се о друштвеним збивањима у време од 1878. до 1912. године. На крају књиге су завршна разматрања и списак коришћених извора и литературе.

Жарко Шћепановић, у расправи заснованој као етнолошкоисторијска, настајао је да живот људских заједница средњег Полимља и Потарја осветли у њиховим разноврсним манифестацијама. Зато ова књига садржи описе збивања у суседним регионима, и свега што је јаче утицало на друштвена збивања у Потарју и средњем Полимљу.

Због свега што садржи ова књига ће бити корисна историчарима, етнологима, антропогеографима. У књизи су расветљена многа сложена друштвена питања средњег Полимља и Потарја, иначе веома значајног нашег подручја.

Јован Ф. Трифуноски

ВАЛКАНИКН ВІВЛІОГРАФІА

Ἐπιμέλια Κ. Α. Δημάδης, "Ἰδρυμα μελετῶν Ἑρσονησου τοῦ Ἀἰείου Θεσσαλονικη 1979. τομος V, 426 σ.σ. + Παράρτημα, 521 σσ.

Солунски часопис *Балканска библиографија* бележи пету годину успешног излагања. Часопис је стекао међународни углед и постао неопходан светским научним круговима, а првобитни циљ, да послужи као информација грчким научницима временом је превазиђен. Први том доноси 1500 наслова углавном радова балканских научника објављених до 1972. године, а други том 220 наслова расправа објављених у 1973. години на свим европским језицима. У трећем тому (1974.) наводи се 3000, четвртом (1975) — 4178, петом (1976) — 3917 монографија, студија и чланака објављених у 412 часописа широм Европе и Америке.

Тематска библиографија Н.С. Крусулидиса *Библиографија католичке цркве у Хиосу* је новина којој ће бити посвећена посебна пажња у будућем раду. Уредник Коста Димадис са сарадницима позива балканологе на сарадњу у овој рубрици желећи да истакне међународни карактер часописа.

Библиографија третира балканска питања у широком временском распону од пада Цариграда до данашњих дана по следећим областима: *општа библиографија (рукописи, периодика, речници, конгреси), религија и црква, политичке и друштвене науке, уметности, лингвистика, књижевност и историја*. Часопис садржи именски и пред-

метни регистар. Сваки том *Библиографије* праћен је додатком који садржи студије и чланке или приказе монографија и расправа о балканским проблемима преведеним на грчки. Одабирају се радови научника са Балкана, из Европе или Америке који пружају решење или указују на пут ка осветљењу неког балканског питања. Нажалост, одабрани текстови могу бити од користи познаваоцима грчког језика тек понекад ширем кругу када су праћени резимеима на енглеском језику.

Од радова наших научника приказани су: *Београд и Србија у документима архиве Земунског магистрата од 1739. до 1804.*, Танасија Илића (том III), *Питање Македонске православне цркве у Југославији*, Бока Слијепчевића (том III), *Грчке клефтске — хајдучке народне песме*, Миодрага Стојановића (том IV), *Историја Београда* (том IV), *Цинцари у Велесу*, Мил. С. Филиповића (том V).

У додатку петог тома највише су заступљени прилози из области историје: Б. Кондис, *Улога Албанског савеза у Призрену у одређивању епирске границе*, К. Вакалопулос, *Непознати извори о судбини 162 Грка после револуције у Валахи и у Молдавини*, К. В., *Но-*

ви историјски докази о боравку Јаниса Караћа у Пизи, К. В., *Грчка армија и поморске снаге 1834. године*, В. К., *Два необјављена писма Елефтерија Венизелуса*, Г. Л. Агш, *Руски систем „покровитељства“ и неке социјално-економске и политичке последице насељавања на Балкан током XVIII и почетком XIX века*, Г. Л. Агш, *Каподистрија и грчки ослободилачки покрет*, S. Sebecioglu, *Борба Турака за живот у западној Тракији*, N. Taškovski, *Увод у „Погледе на блиско и далеко“*, Антимакедонска кампања у Бугарској.

Из области економије: Теанос Циоваридос, *Економски проблеми општине Касторџија и суочавање са њима*, А. Каратанаси, *Тесалски трговац Христифор Емануил Салонски или Моско и његов тестамент*, А. К., *Два последња трговачка друштва у Брасову и у Сибиу*.

Из области етнографије: К. К. Папулидис, *Тракија како ју је видео један Грк настањен у Малој Азији*, Мил. С. Филиповић, *Цинцари у Велесу*, Стелиан Брезеану, *Насељавање влашког становиштва на Балкан*.

Из историје цркве: К. К. Папулидис, *Хришћански рукописи у библиотеци „Лењин“ у Москви*.

Јованка Борђевић

ZEITSCHRIFT FÜR BALKANOLOGIE Jahrgang XII—XIV, München 1976—78.

Своју углавном лингвистичку оријентацију у балканологији верно потврђују и нови бројеви минхенског часописа *Zeitschrift für Balkanologie*, који је успео да окупи научнике авангарднијег (и добродошлог) усмерења у науци о Балкану.

Балканска лингвистика никад није била једногласно прихваћена као посебна грана лингвистике, и у личностима великих научника она је имала своје противнике (код нас је то био А. Белић). Њену несавршеност Клаус Штајнке у чланку *Размишљања о теоријском заснивању балканске лингвистике* (Überlegungen zur theoretischen

Grundlegung der Balkanlinguistik, Z. f. B. XII) види, пре свега, у недовољној општој методолошкој изграђености, а у критичи која јој је упућена види већ сасвим извесну традицију. Не сматрајући питање методолошке утемељености балканске лингвистике маргиналним нити истраживање балканизама предметом у коме се исцрпљује лингвистичка балканистика, Клаус Штајнке види будућност ове дисциплине у методологијама постсировске експанзије науке о језику, пре свега у социјаллингвистици.

Будућности балканологије био је посвећен и симпозијум *Немач-*